

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.030.02.2020

Pan
Jacek Nowak
Prezes Zarządu
Zespołu Lecznictwa Otwartego Sp. z o.o.
ul. Grunwaldzka 235
43-600 Jaworzno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/079 - Dostępność profilaktyki i leczenia dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami metabolicznymi wynikającymi z otyłości i chorób cywilizacyjnych.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Lecznictwa Otwartego Sp. z o.o. ¹ 43-600 Jaworzno, ul. Grunwaldzka 235
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Nowak, Prezes Zarządu ² , pełniący funkcję od 25 stycznia 2012 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Rozwiązania organizacyjne zabezpieczające udzielanie świadczeń zdrowotnych dzieciom i młodzieży z zaburzeniami metabolicznymi wynikającymi z otyłości oraz chorób cywilizacyjnych. 2. Skuteczność diagnozowania i leczenia dzieci i młodzieży z zaburzeniami metabolicznymi wynikającymi z otyłości oraz chorób cywilizacyjnych. 3. Rozmiar prowadzonych działań profilaktycznych na rzecz zapobiegania i eliminowania u dzieci i młodzieży zaburzeń metabolicznych wynikających z otyłości oraz chorób cywilizacyjnych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020 (I kwartał) z uwzględnieniem zdarzeń wcześniejszych i późniejszych o ile miały wpływ na działalność jednostki w kontrolowanym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Beata Olejnik, Specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/334/2020 z 7 grudnia 2020 r. 2. Lucyna Mol, Inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/323/2020 z 27 listopada 2020 r.

(akta kontroli str. 1-7)

¹ Zwany dalej: „ZLO”, „Spółka”.

² Zwany dalej: „Prezes ZLO”.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200. Dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Rozwiązania organizacyjne wprowadzone w ZLO zabezpieczały udzielanie świadczeń zdrowotnych dzieciom i młodzieży z zaburzeniami metabolicznymi wynikającymi z otyłości oraz chorób cywilizacyjnych.

Spółka zapewniła udzielanie świadczeń profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w sposób dostosowany do przepisów powszechnie obowiązujących oraz do zróżnicowanych potrzeb rodziców. Dysponowano odpowiednim sprzętem do przeprowadzania badań bilansowych, zapewniono dostęp do zasobów kadrowych zgodnie z umową zawartą z NFZ. Wprowadzono stałe i skuteczne mechanizmy kontroli działalności poradni udzielających świadczeń pacjentom do 18 r.ż. NIK ocenia pozytywnie działania polegające na analizowaniu danych wynikających z badań bilansowych i podejmowanie działań diagnostycznych. NIK pozytywnie ocenia także monitorowanie stanu zdrowia dzieci i młodzieży poza badaniami bilansowymi, jak również podejmowanie i dokumentowanie działań zmierzających do zdiagnozowania, a także leczenia zaburzeń metabolicznych wynikających z otyłości i chorób cywilizacyjnych u dzieci i młodzieży w wieku do 18 r.ż. Spółka w okresie kontrolowanym wykazała się aktywnością w zakresie działań profilaktycznych na rzecz zapobiegania i eliminowania u dzieci i młodzieży zaburzeń metabolicznych wynikających z otyłości oraz chorób cywilizacyjnych, dokonując analizy danych o pacjentach w wieku od 0 do 18 r.ż. w celu wdrożenia programu profilaktycznego ukierunkowanego na najbardziej zagrożone problemem otyłości i powikłaniami z niej wynikającymi grupy wiekowe. Pozytywnie NIK ocenia zaangażowanie ZLO w promocję zdrowego trybu życia wśród dzieci i młodzieży, w tym zwłaszcza aktywną postawę Spółki w organizowaniu i zachęcanie innych podmiotów do włączenia się w akcje promujące zdrowy tryb życia kierowane nie tylko do dzieci i młodzieży, ale również do opiekunów prawnych i personelu szkół i przedszkoli.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Rozwiązania organizacyjne zabezpieczające udzielanie świadczeń zdrowotnych dzieciom i młodzieży z zaburzeniami metabolicznymi wynikającymi z otyłości oraz chorób cywilizacyjnych

Opis stanu faktycznego

1.1 Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego dnia 5 sierpnia 2002 r. i została utworzona w celu udzielania ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych. W okresie objętym kontrolą strukturę organizacyjną ZLO tworzyło 10 jednostek organizacyjnych udzielających świadczeń na terenie Jaworzna w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej⁶: „Osiedle Stałe” ul. Tysiąclecia 85, „Szczakowa” ul. Koszarowa 2, „Ciężkowice” ul. Zawiszy Czarnego 2, „Podwałe” ul. Nosala 5, „Jeleń” ul. Wygoda 60, „Byczyna” ul. Nauczycielska 4, „Podłęże”

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Dalej zwana: „POZ”.

al. Piłsudskiego 80, „Łubowiec” ul. Katowicka 59, „Leopold” ul. Grunwaldzka 235, „Kościuszko” Plac Górników 5a.

(akta kontroli str. 8-23; 43-105; 125-128)

W okresie przeprowadzana niniejszej kontroli dzieciom zdrowym udzielano świadczeń w dziewięciu z 10 poradni POZ. Spółka zorganizowała udzielanie tych świadczeń w sposób przewidziany w Załączniku nr 2 pkt 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczególnych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą⁷ w zależności od możliwości technicznych budynków, tj. poprzez: wydzielenie pomieszczeń z osobnym wejściem lub z zachowaniem rozdziału czasowego przyjęć dzieci zdrowych i chorych. Powyższe zweryfikowano w drodze oględzin w dwóch z dziewięciu poradni POZ⁸ wybranych w sposób celowy przez kontrolujących.

(akta kontroli str. 106; 110; 113; 125-128)

W okresie objętym kontrolą zadania z zakresu rozpoznawania, planowania i zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych pacjentów oraz prowadzenie działań profilaktycznych promujących zdrowy styl życia, zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej⁹ oraz obowiązującymi w okresie objętym kontrolą Regulaminami organizacyjnymi ZLO¹⁰ powierzono: lekarzom, pielęgniarkom i położnym zatrudnionym w Spółce. Obowiązki dotyczące sprawozdawczości, w tym sprawozdawczości dla instytucji zewnętrznych, realizował Dział Kontraktów Medycznych i Analiz.

(akta kontroli str. 24-102)

Spółka w okresie objętym kontrolą dokonywała oceny głównych procesów jej funkcjonowania w oparciu o system zarządzania jakością ISO 9001:2015, który obligował do przeprowadzania audytów wewnętrznych w zaplanowanych odstępach czasu, w celu dostarczenia wiarygodnych informacji o tym czy system zarządzania jest zgodny z wymaganiami normy ISO oraz własnymi wymaganiami organizacji. W latach 2018-2019¹¹ przeprowadzono 95 audytów, z czego 27 (tj. 28,4%) w poradniach POZ Spółki. Na 27 audytów przeprowadzonych w POZ w 10 (tj. 37,0%) stwierdzono uchybienia, z których większość dotyczyło funkcjonowania elektronicznego obiegu recept i dokumentacji medycznej, a w jednym przypadku stwierdzono uchybienia dotyczące niewystarczającego zabezpieczenia pomieszczenia gabinetu lekarskiego, w którym przechowywano dokumentację medyczną. Każdorazowo po stwierdzeniu uchybień zalecano, a następnie podejmowano działania naprawcze.

(akta kontroli str. 426-444)

1.2 Na podstawie danych historycznych¹² raportowanych przez Spółkę do NFZ w okresie objętym kontrolą, stwierdzono, że na liście aktywnej pacjentów lekarzy POZ ZLO zarejestrowanych było wg stanu na dzień 1 stycznia: 37 011 pacjentów (w tym 6 927 (18,7%) pacjentów w wieku do 18 r.ż.) w 2018 r., 36 568 pacjentów (w tym 6 768 (18,5%) pacjentów w wieku do 18 r.ż.), w 2019 r. 36 880 pacjentów (w tym 7 161 (19,4%) pacjentów w wieku do 18 r.ż.) w 2020 r., i 37 196 pacjentów (w tym 6 933 (18,6%) pacjentów w wieku do 18 r.ż.) wg stanu na dzień 31 marca

⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 595. Dalej: „rozporządzenie ws. wymagań wobec podmiotów wykonujących działalność leczniczą”.

⁸ Oględziny przeprowadzono w dniu 8 grudnia 2020 r. w dwóch Poradniach POZ: „Szczakowa” oraz „Podłęże”.

⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 172. Dalej: „Ustawa o POZ”.

¹⁰ Załączniki do Regulaminów organizacyjnych ZLO nr: 18/2018 z 10 kwietnia 2018 r., 20/2019 z 14 czerwca 2019 r., 30/2019 z 17 lipca 2019 r., 3/2020 z 23 stycznia 2020 r.

¹¹ W 2020 r. audyty przeprowadzono po 31 marca, tj. po okresie objętym kontrolą.

¹² Dane historyczne o funkcjonowaniu Spółki pozyskano w okresie trwania czynności kontrolnych w Spółce.

2020 r. W latach 2018 – 2020 (do końca I kwartału) udzielono łącznie 365 005 świadczeń medycznych, z czego: 162 539 w 2018 r., 166 660 w 2019 r. i 35 806 w I kwartale 2020 r.

Liczba zadeklarowanych pacjentów pomiędzy styczniem 2018 r., a marcem 2020 r. uległa zmianie i nieznacznie wzrosła zarówno ogółem, jak i w grupie wiekowej do 18 r.ż. o odpowiednio o 185 i sześciu pacjentów.

W latach 2018-2019 w ZLO pacjentom w grupie wiekowej do 18 r.ż. udzielono łącznie 81 715 świadczeń w ramach POZ, z czego 38 598 w 2018 r. i 43 117 w 2019 r., co w przeliczeniu na liczbę pacjentów w ww. grupie wiekowej daje średnio 5,6 wizyty na jednego pacjenta w 2018 r. i 6,1 wizyty na jednego pacjenta w 2019 r. W latach 2018-2019 liczba dzieci i młodzieży podlegającej badaniom bilansowym wynosiła, odpowiednio: 2 504¹³ w 2018 r. i 2 684¹⁴ w 2019 r. Z ww. przebadano: 1 807 dzieci i nastolatków w 2018 r. i 1 225 dzieci i nastolatków w 2019 r., co stanowiło, odpowiednio: 72,2% i 45,6% ogółu dzieci podlegających badaniom bilansowym.

Wyjaśnienia Prokurenta Spółki dotyczące badań bilansowych dzieci i młodzieży w wieku 6-19 lat przedstawiono w pkt 1.3. wystąpienia pokontrolnego.

Według tych samych danych historycznych, wygenerowanych w Spółce w okresie prowadzenia czynności kontrolnych, otyłość¹⁵, w grupie pacjentów w wieku do 18 r.ż. zdiagnozowano u 41 pacjentów w 2018 r. i 68 pacjentów w 2019 r.

(akta kontroli str. 420-424; 1101; 1106)

Analiza danych statystycznych zawartych w sprawozdaniach rocznych MZ-11 opracowanych przez Spółkę wykazała, że liczba osób na liście aktywnej lekarzy POZ, w wieku do 18 r.ż. wynosiła:

- na dzień: 31 grudnia 2017 r. – 7 068,
- na dzień 31 grudnia 2018 r. – 6 808,
- na dzień 31 grudnia 2019 r. – 7 162.

Porównanie ww. danych z danymi statystycznymi zaraportowanymi do NFZ (wygenerowanymi z systemów informatycznych Spółki w okresie czynności kontrolnych) wykazała, że:

- na dzień 1 stycznia 2018 r. liczba osób na liście aktywnej lekarzy POZ w wieku do 18 r.ż. wynosiła – 6 927 pacjentów,
- na dzień 1 stycznia 2019 r. - 6 768 pacjentów,
- na dzień 1 stycznia 2020 r. - 7 161 pacjentów.

W każdym z ww. przypadków, liczba wykazanych pacjentów określona w sprawozdaniach MZ-11 była wyższa, a różnice pomiędzy tymi danymi, a danymi raportowanymi do NFZ na dzień 1 stycznia następnego roku w okresie objętym kontrolą wynosiły:

- na dzień 1 stycznia 2018 r. – 141 pacjentów,
- na dzień 1 stycznia 2019 r. – 40 pacjentów,
- na dzień 1 stycznia 2020 r. – jeden pacjent.

Prokurent Spółki wyjaśnił, że ww. różnice wynikają z opóźnionego procesu wycofywania nieaktywnych deklaracji na podstawie informacji przekazywanych przez NFZ o pacjentach, którzy np. złożyli deklarację do innego świadczeniodawcy.

¹³ Z czego: 363 dwulatków, 339 czterolatków, 237 pięciolatków nieobowiązkowego przygotowania przedszkolnego, 235 rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego, 357 trzecioklasistów, 306 siódmostoklasistów, 335 dzieci w I klasie szkoły ponadgimnazjalnej i 332 dzieci z ostatniej klasy szkoły ponadgimnazjalnej (do ukończenia 19 r.ż.).

¹⁴ Z czego: 363 dwulatków, 421 czterolatków, 392 pięciolatków nieobowiązkowego przygotowania przedszkolnego, 409 trzecioklasistów, 308 siódmostoklasistów, 370 dzieci w I klasie szkoły ponadgimnazjalnej i 421 dzieci z ostatniej klasy szkoły ponadgimnazjalnej (do ukończenia 19 r.ż.).

¹⁵ Wg międzynarodowej klasyfikacji chorób – E66.

Stąd, jak wyjaśnił Prokurent, wykonane zestawienia na potrzeby kontroli są pomniejszone o liczbę deklaracji wycofanych przez rejestratorki już po sporządzeniu sprawozdania MZ-11.

Porównanie danych zawartych w sprawozdaniach MZ-11 z danymi raportowanymi do NFZ z tych samych okresów czasu, co danych o liczbie osób na liście aktywnej lekarzy POZ dotyczących liczby dzieci do 18 r.ż., u których w okresie objętym kontrolą, zdiagnozowano/leczono otyłość¹⁶ wykazało, że liczba dzieci i młodzieży z otyłością, raportowanych do NFZ była wyższa niż liczba wykazywana w sprawozdaniach MZ-11, a różnice wynosiły:

- 20 pacjentów na dzień 1 stycznia 2018 r.¹⁷,
- 46 pacjentów na dzień 1 stycznia 2019 r.¹⁸

Prokurent Spółki wyjaśnił m.in., że przyczyną różnic między sprawozdaniami MZ-11 a raportem wykonanym na potrzeby niniejszej kontroli w dniu 7 grudnia 2020 r. jest przyjęcie w raporcie innych założeń wyjściowych, gdyż w raporcie ujęto wszystkie rozpoznania o danych ICD10, a nie tylko rozpoznania chorób przewlekłych – o czym decyduje lekarz zaznaczając w DM odpowiednią opcję. Z tej przyczyny ilość rozpoznań w sporządzonych zestawieniach jest większa niż w MZ-11.

(akta kontroli str. 211-424; 447-635; 1097-1099; 1101; 1195-1197)

W zakresie pacjentów podlegających badaniom bilansowym oraz pacjentów, u których badania te przeprowadzono w terminie (zgodnie z programem badań profilaktycznych) w okresie objętym kontrolą, dane zawarte w sprawozdaniach MZ-11 i dane raportowane do NFZ za 2018 i 2019 r. były zgodne i wynosiły:

- w 2018 r. – liczba podlegających badaniu: 2 504 pacjentów. Liczba przeprowadzonych badań bilansowych – 1 807,
- w 2019 r. – liczba podlegających badaniu: 2 684 pacjentów. Liczba przeprowadzonych badań bilansowych – 1 225.

(akta kontroli str. 211-419; 424)

1.3 Czynności i zadania z zakresu badań bilansowych u dzieci i młodzieży od 0 do 18 r.ż. realizowano w okresie objętym kontrolą zgodnie z postanowieniami umowy zawartej z Narodowym Funduszem Zdrowia¹⁹. Identyfikowanie pacjentów objętych badaniem bilansowym, informowanie rodziców o terminach badań oraz działania przypominające w przypadkach niezgłoszenia się opiekunów prawnych z dzieckiem na badania wykonywały pielęgniarki zatrudnione w poszczególnych POZ. Lekarze pediatrzy natomiast, zgodnie z umową z NFZ dokonywali rozpoznania potrzeb zdrowotnych w trakcie badania bilansowego.

(akta kontroli str. 990-994; 1089-1094)

Prokurent ZLO wyjaśnił, że personel medyczny poradni POZ według złożonych deklaracji wyboru lekarza, identyfikował dzieci podlegające badaniom bilansowym – zgodnie z wiekiem dziecka - do 6 roku życia i informował rodziców o terminach i rodzajach badań bilansowych. Informację tą przekazywano pisemnie lub telefonicznie, co odnotowywano w dokumentacji medycznej²⁰ dziecka.

¹⁶ W grupie pacjentów do 18 r.ż. z rozpoznaniem E65-68.

¹⁷ Wg danych zawartych w sprawozdaniu MZ-11 sporządzonym wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. w POZ ZLO w 2017 r. zdiagnozowaną otyłość miało 21 pacjentów do 18 r.ż. w tym siedem (tj. 33,3%) przypadków potwierdzono w okresie sprawozdawczym, tj. w 2017 r., podczas gdy wg danych przekazanych do NFZ wg stanu na dzień 1 stycznia 2018 r. Spółka wykazała 41 osób do 18 r.ż. z otyłością.

¹⁸ Wg danych zawartych w sprawozdaniu MZ-11 sporządzonym wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. w POZ ZLO w 2018 r. zdiagnozowaną otyłość miało 23 pacjentów do 18 r.ż. w tym siedem (tj. 30,4%) przypadków potwierdzono w okresie sprawozdawczym, tj. w 2018 r., podczas gdy wg danych przekazanych do NFZ wg stanu na dzień 1 stycznia 2019 r. Spółka wykazała 69 osób do 18 r.ż. z otyłością.

¹⁹ Zwany dalej: „NFZ”.

²⁰ Zwana dalej: „DM”.

W przypadkach, kiedy opiekun prawny nie zgłaszał się w terminie na badanie bilansowe, personel wysyłał informację przypominającą. Ponadto, Prokurent wyjaśnił, że dzieci i młodzież w wieku od 6 do 19 roku życia kierowani są na badania bilansowe w ramach medycyny szkolnej. Dane dotyczące liczby uczniów podlegających testom przesiewowym w rocznikach bilansowych i liczby wykonanych badań w poszczególnych gabinetach Medycyny Szkolnej analizowane są każdorazowo na zakończenie roku szkolnego i przekazywane do Spółki na drukach MZ-06 do 30 września każdego roku. Dalej Prokurent wyjaśnił, że co miesiąc dane dotyczące wykonanych świadczeń bilansowych przekazywane są do NFZ.

(akta kontroli str. 114)

We wszystkich POZ ZLO zatrudnionych było łącznie 10 lekarzy pediatrów wg stanu na 31 grudnia 2018 r. i 31 marca 2020 r. oraz 11 wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. Spośród ww. jeden pediatra posiadał II stopień specjalizacji z tego zakresu²¹, czterech posiadało dodatkowo specjalizację z medycyny rodzinnej²², jeden posiadał specjalizację II stopnia z neonatologii²³.

W POZ Podłęże zatrudnionych było dwóch lekarzy o specjalizacji w zakresie pediatrii²⁴, w tym jeden z lekarzy był również specjalistą w zakresie medycyny rodzinnej. W latach 2018-2019 ww. lekarze uczestniczyli łącznie w 21 szkoleniach, w tym 15 szkoleniach z zakresu pediatrii. Ww. lekarze nie uczestniczyli w szkoleniach o tematyce zaburzeń metabolicznych.

Jak wyjaśnił Prokurent lekarze POZ nie byli zapoznawani z wytycznymi dotyczącymi postępowania z pacjentami z nadwagą i otyłością.

Żaden z lekarzy pediatrów POZ ZLO nie posiadał certyfikatu z zakresu profesjonalnego leczenia nadwagi i otyłości wydawanego przez Polskie Towarzystwo Badań nad Otyłością, gdyż jak wyjaśnił Prokurent, „(...) Wszyscy lekarze uczestniczą w sympozjach oraz kursach doskonalących wedle własnego uznania oraz potrzeb wynikających z obowiązku samokształcenia nadzorowanego przez Izby Lekarskie. Spółka nigdy nie narzucała pracownikom obowiązku szkoleń z pediatrii, zaburzeń metabolicznych czy świadczeń profilaktycznych”.

(akta kontroli str. 113-114, 988-989, 1055-1088)

W latach 2018-2020 (do końca I kwartału) POZ Podłęże udzielała świadczeń w godzinach ustalonych w ramach zawartej umowy z NFZ, tj. od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 18:00, czyli zgodnie z wymogiem świadczenia usług medycznych przez POZ, określonym w Części I pkt 2 załącznika nr 1 do rozporządzenia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej²⁵. W ww. POZ zatrudnionych było, w całym okresie objętym kontrolą, dwóch pediatrów: jeden na cały i drugi w wymiarze 0,33 etatu, przyjmujących pacjentów w średnim tygodniowym wymiarze czasu 50 godzin i 25 minut. Na czas nieobecności lekarzy POZ Podłęże zapewniane było zastępstwo przez innych lekarzy ZLO, a ich nieobecności zgłaszane były do Oddziału Wojewódzkiego NFZ.

(akta kontroli str. 988; 1058-1060; 1114-1165; 1198-1216)

Zatrudnieni w POZ Podłęże, lekarze pediatrzy udzielali świadczeń²⁶ dzieciom zdrowym w godzinach odpowiadającym harmonogramowi pracy w Poradni²⁷,

²¹ Lekarz zatrudniony w POZ: Podłęże/Ciężkowice.

²² Lekarze zatrudnieni w POZ: Lubowicz, Buczyna/Jeleń, Szczakowa, Podwale.

²³ Lekarz zatrudniony w POZ: Buczyna/Jeleń.

²⁴ Specjalizacja pierwszego stopnia w zakresie pediatrii i specjalizacja drugiego stopnia w zakresie pediatrii.

²⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 736, ze zm. Dalej: „Rozporządzenie ws. świadczeń gwarantowanych”.

²⁶ W okresie prowadzenia czynności kontrolnych.

²⁷ Zgodnie z Portalem potencjału.

zarówno w godzinach przed jak i popołudniowych w łącznym wymiarze dziewięciu godzin i 20 minut tygodniowo przez 4 dni w tygodniu: we wtorki²⁸, środy²⁹, czwartki³⁰ i piątki³¹.

(akta kontroli str. 1058-1060; 1108-1113)

1.4 Zgodnie z wymogami określonymi w Części V. pkt 4 ppkt 3 lit. d), i), j) Załącznika nr 1 do rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych POZ „Szczakowa” i „Podłęże” dysponowały sprzętem do przeprowadzania badań bilansowych i stałego monitoringu zdrowia pacjentów, który pozwalał na diagnozowanie i leczenie zaburzeń metabolicznych, na który składały się: wagi medyczne ze wzrostomierzem, aparaty do mierzenia ciśnienia tętniczego krwi z kompletem mankietów dla dzieci i dorosłych oraz glukometry, co zweryfikowano w drodze oględzin przeprowadzonych w dniu 8 grudnia 2020 r.

(akta kontroli str. 106-112)

1.5 W okresie objętym kontrolą w ZLO nie wprowadzono zasad kierowania na badania diagnostyczne, gdyż te, jak wyjaśnił Prokurent, określone są i stosowane przez lekarzy zatrudnionych w ZLO zgodnie z wykazem zawartym w przepisach rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych (...) i jak dalej wyjaśnił Prokurent, nie wprowadzono w POZ limitów ilościowych czy wartościowych w tym zakresie. Prokurent wyjaśnił również, że do tej pory, pomimo prowadzenia w Spółce różnych analiz statystycznych, takich, które dotyczyłyby stricte zasadności i wartości diagnostycznej zlecanych badań w POZ nie prowadzono.

W latach 2018-2020 (do końca I kwartału) Spółka wydała: 129 534,78 zł na zadania z zakresu promocji zdrowia (w tym: 99 591,63 zł w 2019 r. i 29 943,15 zł w I kwartale 2020 r.). Na diagnostykę laboratoryjną, w tym samym okresie czasu, Spółka wydała 392 644,19 zł (z czego: 165 915,46 zł³² w 2018 r., 188 067,20 zł³³ w 2019 r. i 38 661,53 zł³⁴ w I kwartale 2020 r.). W stosunku do przychodów Spółki ze stawek kapitałowych, wynoszących 9 888 837,03 zł w 2018 r., 11 006 868,75 zł w 2019 r. i 2 834 934,32 zł w I kwartale 2020 r., wydatki na zadania z zakresu promocji zdrowia stanowiły odpowiednio: 0,9% w 2019 r. i 1,1% w I kwartale 2020 r., natomiast wydatki na diagnostykę laboratoryjną stanowiły 1,6% w 2018 r., 1,7% w 2019 r. oraz 1,3% w I kwartale 2020 r. Prokurent ZLO wyjaśnił, że kwoty wydatków na badania laboratoryjne, obliczono w porównaniu do przychodów z NFZ w ramach realizowanej umowy o udzielanie świadczeń w POZ obejmującej swoim zakresem: lekarza POZ, pielęgniarkę POZ, położną POZ oraz transport sanitarny. Jednocześnie Prokurent wyjaśnił, że Spółka wyłoniła wykonawcę badań laboratoryjnych, który zaoferował ich realizację po konkurencyjnych cenach w stosunku do cen detalicznych³⁵.

(akta kontroli str. 120; 129-210; 1191-1193)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia rozwiązania organizacyjne Spółki zabezpieczające udzielanie świadczeń zdrowotnych dzieciom i młodzieży z zaburzeniami metabolicznymi wynikającymi z otyłości oraz chorób cywilizacyjnych. Spółka

²⁸ Od 8:00 do 9:50 i od 15:00 do 16:30.

²⁹ Od 8:00 do 10:00.

³⁰ Od 12:30 do 14:30.

³¹ Od 8:00 do 10:00.

³² Wykonano 99 256 badań laboratoryjnych.

³³ Wykonano 87 836 badań laboratoryjnych.

³⁴ W I kwartale 2020 r. wykonano 21 159 badań laboratoryjnych.

³⁵ Pakiet badań (morfologia podstawowa, mocznik, glukoza) wg umowy z Laboratorium w 2020 r. to koszt 3,45 zł, a cena detaliczna tego samego pakietu wynosi ok. 29,00 zł.

zapewniła udzielanie świadczeń profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w sposób dostosowany do przepisów powszechnie obowiązujących oraz do zróżnicowanych potrzeb rodziców. Kontrolowana jednostka dysponowała sprzętem do przeprowadzania badań bilansowych i stałego monitoringu zdrowia pacjentów, wymienionym w rozporządzeniu ws. świadczeń gwarantowanych. Zasoby kadrowe w sposób wystarczający zabezpieczały realizację ww. świadczeń. Zapewniono stałe i skuteczne mechanizmy kontroli nad działalnością poradni udzielających świadczeń pacjentom do 18 r.ż.

OBSZAR

2. Skuteczność podejmowania działań zmierzających do diagnozowania i leczenia dzieci i młodzieży z zaburzeniami metabolicznymi wynikającymi z otyłości oraz chorób cywilizacyjnych

Opis stanu faktycznego

2.1 Analiza dokumentacji medycznej 28 dzieci i młodzieży podlegających badaniom bilansowym: 2 latka, 4 latka, 6 latka, 10 latka, 14 latka, 16 latka i 18 latka w 2018 r. i 2019 r.³⁶, wykazała, że:

- we wszystkich 28 przypadkach odnotowywano datę badania i dane lekarza prowadzącego badanie, a także odnotowano pomiary wzrostu i masy ciała i na tej podstawie prawidłowo określano współczynnik masy ciała³⁷;
- w 27 z 28 przypadków (tj. w 96,4%) udokumentowano wykonanie i wpisano wynik pomiaru ciśnienia tętniczego krwi w DM.

W jednym przypadku, gdzie stwierdzono brak wpisu o wykonaniu ww. badania, lekarz prowadzący POZ Podłęże wyjaśnił, że z powodu rozległej dokumentacji medycznej (karta papierowa bilansu, książeczka zdrowia dziecka oraz DM w formie elektronicznej) omyłkowo nie odnotowano wpisu w DM pacjenta, natomiast wpisu dokonano do książeczki zdrowia.

Wyniki badań bilansowych były poddawane analizie w kierunku diagnozowania nadwagi lub otyłości. W trzech z 28 badanych DM (tj. w 10,7%), współczynnik BMI pacjenta wskazywał na nadwagę i lekarze ten fakt odnotowali w DM, a w siedmiu na 28 przypadków (tj. w 25,0%) w DM odnotowano udzielenie porady żywieniowej.

W żadnej z 28 DM nie odnotowano faktu dokonania wpisu badania bilansowego do książeczki zdrowia dziecka. Prokurent ZLO w sprawie powyższego wyjaśnił, że żadna norma prawna nie obliguje lekarzy do odnotowywania w DM kwestii dokonania zapisów w książeczce zdrowia. Wskazał, że książeczka zdrowia jest dokumentem należącym do pacjenta, a ewentualny jej brak podczas wizyty nie jest przeszkodą do udzielenia świadczenia medycznego.

(akta kontroli str. 995-1022, 1166-1175, 1194)

2.2 Analiza DM³⁸ siedmiu pacjentów podlegających badaniom bilansowym w 2019 r., u których nie wykonano tego badania, a którym udzielono świadczenia w okresie od 1 stycznia do 31 marca 2020 r. wykazała, że podczas wizyt w 2020 r. wykonano zaległe badania bilansowe. Lekarze POZ identyfikowali czynniki ryzyka związane z wystąpieniem zaburzeń metabolicznych: podczas wizyt określano masę i długość ciała oraz obliczano wskaźnik BMI³⁹, w jednym na siedem zbadanych przypadków nie dokonano pomiaru ciśnienia tętniczego (tj. 14,3%). W dwóch na siedem zbadanych przypadków (tj. w 28,6%) zdiagnozowano nadwagę, co odnotowano w DM oraz zalecono redukcję masy ciała, aktywność fizyczną i skierowano pacjenta na badania laboratoryjne.

³⁶ Po dwie karty różnych płci.

³⁷ Body Mass Index. Dalej „BMI”.

³⁸ DM dotycząca bilansu: 2 latka, 4 latka, 6 latka, 10 latka, 14 latka, 16 latka i 18 latka.

³⁹ W jednym przypadku określono centyl BMI.

W związku ze stwierdzonym brakiem odnotowania pomiaru ciśnienia tętniczego w DM, Lekarz POZ Podłęże wyjaśnił, iż podczas wizyty szczepiennej wykonano zaległe pomiary antropometryczne w ramach bilansu 2 latka, ale dziecko nie pozwoliło wykonać sobie pomiaru ciśnienia, stąd nie zostało ono wykonane.

(akta kontroli str. 1024-1030, 1172)

2.3 W POZ ZLO zdiagnozowano i leczono w okresie objętym kontrolą od stycznia 2018 r. do końca I kwartału 2020 r. odpowiednio 94⁴⁰, 146⁴¹ i 22⁴² pacjentów do 18 r.ż. z zaburzeniami metabolicznymi⁴³ oraz powikłaniami z nich wynikającymi⁴⁴. W związku z powyższym, udzielono łącznie 1 356 świadczeń, z czego: 427⁴⁵ w 2018 r., 747⁴⁶ w 2019 r. i 182⁴⁷ w I kwartale 2020 r.

(akta kontroli str. 445-446)

Analiza DM 10 pacjentów, u których stwierdzono zaburzenia metaboliczne wynikające z otyłości i chorób cywilizacyjnych (kod E:66 – otyłość) wykazała, że:

- DM w kontrolowanym okresie była prowadzona w formie elektronicznej: wpisów dokonywano w porządku chronologicznym, autoryzacja wpisów dokonywana była przez wygenerowany przez system komputerowy podpis z danymi lekarza;
- symptomy zaburzeń metabolicznych zostały rozpoznane: w trakcie badań bilansowych w czterech przypadkach (tj. 40,0%), podczas wizyty szczepiennej w trzech przypadkach (tj. 30,0%), w trakcie wizyty z powodu infekcji jeden przypadek (tj. 10,0%), w trakcie wizyty z powodu złego samopoczucia jeden przypadek (tj. 10,0%) oraz w trakcie innej wizyty jeden przypadek (tj. 10,0%);
- w ramach ostatnich prowadzonych u pacjentów z badanej próby badań bilansowych: we wszystkich 10 przypadkach odnotowano wzrost i wagę, obliczono wskaźnik BMI oraz pomiar ciśnienia tętniczego krwi;
- pacjentów, u których stwierdzono ww. zaburzenia metaboliczne lekarze POZ Podłęże kierowali na badania diagnostyczne. Na morfologię, badanie moczu, oznaczenie poziomu glukozy, oznaczenie poziomu hormonów tarczycy TSH i EKG skierowanych zostało wszystkich dziesięciu pacjentów (tj. 100%), na lipidogram skierowano ośmiu (tj. 80,0%), na próby wątrobowe skierowano sześciu z 10 pacjentów (tj. 60,0%). Dodatkowo ośmiu z próby badanych 10 pacjentów (tj. 80,0%) zostało skierowanych na wykonanie innych badań, takich jak FT4⁴⁸, poziom kreatyniny, OGGT⁴⁹, których wykonanie wynikało ze współistnienia innych schorzeń. DM była prowadzona prawidłowo w tym zakresie;
- ośmiu z dziesięciu pacjentów (tj. 80,0%) zostało skierowanych do poradni specjalistycznych, z czego: jeden do poradni endokrynologicznej, jeden do poradni diabetologicznej, dwóch do poradni kardiologicznej, dwóch do poradni dietetycznej i dwóch jednocześnie do poradni kardiologicznej i dietetycznej. Pacjentom przed wydaniem skierowania do poradni specjalistycznych zlecano

⁴⁰ W tym: 85 leczonych w związku z zaburzeniami metabolicznymi i dziewięciu leczonych w związku z powikłaniami będącymi konsekwencją zaburzeń metabolicznych.

⁴¹ Z czego: 128 leczonych w związku z zaburzeniami metabolicznymi i 18 leczonych w związku z powikłaniami będącymi konsekwencją zaburzeń metabolicznych.

⁴² Z czego: 22 leczonych w związku z zaburzeniami metabolicznymi i 1 leczony w związku z powikłaniami będącymi konsekwencją zaburzeń metabolicznych.

⁴³ ICD-10: E66, N.62, E03, E07, E16.8, E16.9; E34.9, E78.0, E78.1, E78.2, E88.

⁴⁴ ICD-10: I10, K72, K76.

⁴⁵ Z czego: 390 świadczeń udzielono w związku z leczeniem zaburzeń metabolicznych i 37 świadczeń udzielono w związku z leczeniem powikłań zaburzeń metabolicznych.

⁴⁶ Z czego: 649 świadczeń udzielono w związku z leczeniem zaburzeń metabolicznych i 98 świadczeń udzielono w związku z leczeniem powikłań zaburzeń metabolicznych.

⁴⁷ Z czego: 160 świadczeń udzielono w związku z leczeniem zaburzeń metabolicznych i 22 świadczeń udzielono w związku z leczeniem powikłań zaburzeń metabolicznych.

⁴⁸ *ft4* - jest wykorzystywane w ocenie pracy tarczycy oraz monitorowaniu leczenia jej nowotworów.

⁴⁹ Test obciążenia glukozą tzw. krzywa cukrowa.

badania diagnostyczne. W pięciu DM⁵⁰ zawarto zalecenie konsultacji dietetycznej, jednakże nie odnotowano wydania skierowania do tej poradni. W przypadku wystawienia skierowania do specjalisty, w DM nie odnotowano informacji o dołączeniu do skierowania kopii wyników badań diagnostycznych, przeprowadzonych konsultacji oraz innych informacji o dotychczasowym leczeniu.

Stwierdzono, że w jednej z 10 DM pierwszy wpis kodu choroby ICD10: E66 u pacjenta odnotowano w 2020 r. natomiast faktycznie zdiagnozowano otyłość⁵¹ podczas wizyty bilansowej w 2018 r. W powyższym zakresie lekarz POZ Podłęże wyjaśnił, że było to niedopatrzenie natury administracyjnej, wynikające z konieczności prowadzenia dokumentacji medycznej w formie elektronicznej i papierowej, z jednoczesną potrzebą prowadzenia edukacji u pacjenta i jego rodziców oraz wydania obszernych zaleceń w wąskich ramach czasowych wizyty w POZ.

(akta kontroli str. 1031-1050, 1170, 1175, 1217)

2.4 W ZLO nie obowiązywały wytyczne w zakresie kierowania pacjentów z otyłością do poradni specjalistycznych oraz nie nawiązywano współpracy z innym podmiotem⁵² zajmującym się leczeniem nadwagi lub otyłości. Prokurent ZLO wyjaśnił, że wykaz podmiotów realizujących świadczenia z zakresu leczenia nadwagi oraz otyłości znajduje się na stronach NFZ, a lekarze i chorzy mają swobodę w wyborze placówki specjalistycznej.

Odnosząc się do kwestii braku ujęcia w „koszyku świadczeń gwarantowanych” porad dietetycznych Prokurent ZLO wyjaśnił, że stan ten znacznie utrudnia dostęp do porad dietetyka na podstawie skierowania lekarza POZ i dla części pacjentów pozostaje korzystanie z komercyjnych poradni dietetycznych. W ocenie Prokurenta włączenie świadczeń dietetyka do umowy POZ pozwoliłoby prowadzić kompleksowe i koordynowane poradnictwo w ramach Poradni POZ i higieny szkolnej.

(akta kontroli str. 115, 1168-1169)

Analiza 10 DM pacjentów, u których stwierdzono zaburzenia metaboliczne wynikające z otyłości i chorób cywilizacyjnych wykazała, iż lekarze POZ Podłęże:

- podjęli samodzielne działania w celu leczenia otyłości w dwóch przypadkach⁵³ (tj. 20,0%), w pozostałych ośmiu przypadkach (tj. 80,0%) skierowano pacjentów do poradni specjalistycznych⁵⁴;
- w dwóch z 10 DM (tj. 20,0%) zamieścili dokumenty dotyczące leczenia specjalistycznego⁵⁵;
- skierowali jednego pacjenta (tj. 10,0%) do leczenia szpitalnego z rozpoznaniem I10 – samoistne (pierwotne) nadciśnienie;
- nie kierowali tych pacjentów do uzdrowisk/sanatoriów w celu leczenia zaburzeń metabolicznych wynikających z otyłości lub chorób cywilizacyjnych;
- przekazywali zalecenia dotyczące diety i/lub konsultacji dietetyka⁵⁶ oraz zalecali aktywność fizyczną, co odnotowano w dziewięciu z 10 DM (tj. 90,0%), a w jednym przypadku (tj. 10,0%) wydano skierowanie do poradni

⁵⁰ W jednym przypadku w DM odnotowano zapis, że rodzic dziecka nie jest zainteresowany konsultacją dietetyczną.

⁵¹ W DM widnieje wpis lekarza o zakwalifikowaniu dziecka do grupy dyspenseryjnej IV/1, jako otyłość.

⁵² Ośrodkiem lub poradnią.

⁵³ Nie wydano skierowania do poradni specjalistycznej, zlecono natomiast aktywność fizyczną, redukcję masy ciała, kontrolę w POZ, konsultację w poradni dietetycznej.

⁵⁴ Dietetycznej, kardiologicznej, diabetologicznej, endokrynologicznej.

⁵⁵ Z poradni kardiologicznej i diabetologicznej.

⁵⁶ Wystawiono skierowania do poradni dietetycznej dla czterech z 10 pacjentów (tj. 40,0%) oraz udokumentowano w pięciu DM pacjentów (tj. 50%) zalecenie konsultacji dietetycznej.

kardiologicznej, bez odnotowywania w DM wydania zaleceń dotyczących zdrowego stylu życia, diety i ćwiczeń.

Odnosząc się do ww. jednego przypadku braku udokumentowania w DM udzielenia porad dotyczących zdrowego stylu życia (m.in. diety i aktywności fizycznej) lekarz POZ Podłęże wyjaśnił, iż rodzice pacjenta zostali poinformowani ustnie o zaleceniach dietetycznych i aktywności fizycznej, natomiast nie odnotowano tego faktu w DM, z powodu dużej liczby pacjentów i obszernej dokumentacji. Dodatkowo Prokurent ZLO wyjaśnił, że pacjent ze względu na rozpoznanie kierowany był na szereg badań laboratoryjnych oraz konsultacji specjalistycznych.

Lekarze POZ Podłęże w DM czterech z 10 pacjentów (tj. 40,0%) odnotowali informacje dotyczące wzrostu/spadku współczynnika BMI, z czego u trzech (tj. 30,0%) pacjentów zawarto zapis o zmniejszeniu wskaźnika BMI i u jednego pacjenta (tj. 10,0%) zapis o wzroście wskaźnika BMI. W DM pozostałych sześciu pacjentów (tj. 60,0%) nie odnotowano informacji odnoszących się do wzrostu/spadku współczynnika BMI.

(akta kontroli str. 1031-1050, 1176-1178)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK, w ZLO prawidłowo wykonywano i dokumentowano badania bilansowe dzieci i młodzieży. Prawidłowo monitorowano stan zdrowia dzieci i młodzieży poza badaniami bilansowymi poprzez niezwłoczne wykonywanie (zaległych) badań bilansowych i identyfikowanie czynników ryzyka związanych z wystąpieniem zaburzeń metabolicznych. Prawidłowo podejmowano i dokumentowano działania zmierzające do zdiagnozowania u dzieci i młodzieży występowania zaburzeń metabolicznych wynikających z otyłości, poprzez m.in. zlecenie zróżnicowanych badań diagnostycznych i kierowanie w uzasadnionych przypadkach do poradni specjalistycznych. Podejmowano prawidłowe działania zmierzające do leczenia dzieci i młodzieży, u których zdiagnozowano zaburzenia metaboliczne wynikające z otyłości, poprzez udzielanie porad żywieniowych, zalecanie skorzystania z porady dietetycznej czy też kierowanie do leczenia specjalistycznego.

OBSZAR

3. Rozmiar prowadzonych działań profilaktycznych na rzecz zapobiegania i eliminowania u dzieci i młodzieży zaburzeń metabolicznych wynikających z otyłości oraz chorób cywilizacyjnych

Opis stanu
faktycznego

3.1 Spółka w okresie objętym kontrolą dokonała na przełomie października i listopada 2019 r. analizy liczby dzieci i młodzieży z zaburzeniami metabolicznymi w oparciu o własne dane statystyczne dotyczące występowania otyłości oraz chorób dietozależnych w poszczególnych POZ. Wyniki analizy wskazywały na pojawianie się pierwszych przypadków występowania otyłości w grupie dzieci przedszkolnych. Efektem przeprowadzonych analiz było przygotowanie i złożenie do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w listopadzie 2019 r. wniosku o dofinansowanie realizacji programu „Mam apetyt na zdrowie – wdrażanie działań zdrowotnych w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości wśród dzieci w wieku

przedszkolnym na terenie miasta Jaworzna⁵⁷, którego głównym celem będzie wdrażanie działań zdrowotnych na terenie miasta i propagowanie ich wśród dzieci w wieku przedszkolnym i opiekunów prawnych. Cele główne projektu skupiały się na przekazaniu wiedzy z zakresu prawidłowego odżywiania się i zbilansowanej diety, roli aktywności fizycznej w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia, przyczyn i skutków nadwagi i otyłości dziecięcej oraz metod kształtowania właściwych nawyków w zakresie zdrowego trybu życia, zdrowego odżywiania się i zbilansowanej diety.

(akta kontroli str. 115; 656-721; 757-758; 818-845)

W latach 2018-2019 Spółka, współpracując z samorządem terytorialnym, na wniosek Urzędu Miasta Jaworzna, corocznie przekazywała informacje na temat stanu opieki zdrowotnej w szkołach objętych opieką działu higieny szkolnej ZLO oraz o działaniach podejmowanych lub planowanych do podjęcia w ramach sprawowanej opieki nad dziećmi i młodzieżą. Spośród trzech przekazanych Urzędowi Miasta informacji o stanie zdrowia dzieci i młodzieży objętych opieką w szkołach, w dwóch sporządzonych za rok szkolny 2018/2019 i 2019/2020 zamieszczono informacje o liczbie uczniów, u których stwierdzono problemy zdrowotne, w tym związane z zaburzeniami w rozwoju somatycznym i wynikającymi z tego zaburzenia niedoborem lub nadmiarem masy ciała.

(akta kontroli str. 116-117; 636-655)

W zakresie zdrowego stylu życia, w okresie kontrolowanym, jak wyjaśnił Prokurent, poradnie POZ edukowały rodziców, dzieci i młodzież w poradniach podczas wizyt bilansowych, a edukacja prowadzona była przez lekarzy i pielęgniarki zgodnie z „Procedurą Edukacji Zdrowotnej (AK/P22)⁵⁸ i zgodnie z nią od stycznia 2018 r. do końca I kwartału 2020 r. przeprowadzono, jak dalej wyjaśniał Prokurent, 302 porady na ww. tematy w grupie rodziców i dzieci do 18 r.ż., dokumentując ten fakt wpisami do karty badania profilaktycznego, księgi przeprowadzonej edukacji i karty zdrowia ucznia dla Higieny Szkolnej, co potwierdzono na podstawie księgi edukacji dzieci zdrowych prowadzonej w POZ Podłęże.

(akta kontroli str. 117; 122-124; 846-858)

Spółka, w okresie objętym kontrolą, podejmowała z własnej inicjatywy działania na rzecz zapobiegania zaburzeniom metabolicznym wynikającym z otyłości i innych chorób cywilizacyjnych wśród dzieci, młodzieży, opiekunów prawnych oraz pracowników zakładów żywienia zbiorowego w przedszkolach i szkołach⁵⁹. W ramach ww. działań ZLO organizował cykliczne akcje⁶⁰, pikniki i festyny rodzinne dla uczniów i ich opiekunów prawnych na terenie miasta Jaworzna, podczas których personel medyczny edukował w obszarach profilaktyki zdrowotnej, w tym profilaktyki chorób przewlekłych. Ponadto, ZLO za pośrednictwem mediów informował o problemach chorób cywilizacyjnych, w tym otyłości wśród dzieci, a za

⁵⁷ Umowę na dofinansowanie programu podpisano w dniu 20 lipca 2020 r.

⁵⁸ Celem procedury było określenie zasad i trybu postępowania podczas prowadzenia działań na rzecz edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia wśród pacjentów POZ Zespołu Lecznictwa Otwartego w Jaworznie. Podstawowym celem było budowanie poczucia odpowiedzialności za swoje zdrowie u pacjentów ZLO poprzez promowanie zdrowia oraz prowadzenie szerokiej edukacji zdrowotnej wśród chorych cierpiących na schorzenia przewlekłe (cukrzyca, otyłość, POCHP, schorzenia układu krążenia, niedoczynność tarczycy), aby mogli uzyskać wiedzę i umiejętności pozwalające na osiągnięcie jak najlepszej jakości życia.

⁵⁹ W dniu 9 kwietnia 2018 r. ZLO zorganizował szkolenie dla pracowników zakładów żywienia zbiorowego w przedszkolach i szkołach dotyczące zmniejszenia podaży soli, cukru, tłuszczu i kalorii w posiłkach przygotowywanych dzieciom i młodzieży w stołówkach szkolnych i przedszkolnych na terenie miasta Jaworzna.

⁶⁰ V i VI edycja akcji pn. „WF na 100%” organizowanej od 4 grudnia 2017 r. do 30 kwietnia 2018, w której udział wzięło 14 jaworznickich szkół podstawowych oraz od 2 grudnia 2018 do 31 maja 2019 r., w której udział wzięło 13 szkół podstawowych.

pośrednictwem swojej strony internetowej zachęcał do dbania o zdrowie udzielając wskazówek żywieniowych i dietetycznych skierowanych do różnych grup wiekowych (akta kontroli str. 117-120; 759-817; 859-987)

Od marca 2018 r. w ramach ZLO uruchomiono Poradnię Promocji Zdrowia, do której kierowani byli pacjenci Spółki, w tym dzieci i młodzież z problemami otyłości i powikłaniami z niej wynikającymi a także innymi chorobami cywilizacyjnymi. W badanym okresie do ww. Poradni skierowano łącznie 715 pacjentów z problemem otyłości i innymi chorobami cywilizacyjnymi, w tym 254 pacjentów (tj. 35,5%) stanowili pacjenci do 18 r.ż., a opieką objęto 337 osób, z czego 78 (tj. 23,1%) stanowili pacjenci do 18 r.ż. W ww. okresie zrealizowano łącznie 723 wizyty (84 w 2018 r., 547 w 2019 r. i 92 w I kwartale 2020 r.), z czego 178 wizyt (24,6%) dotyczyło pacjentów do 18 r.ż. (osiem w 2018 r., 135 w 2019 r. i 35 w I kwartale 2020 r.)

(akta kontroli str. 119; 1179)

3.2 Wdrażając własne programy profilaktyczne na rzecz promocji zdrowia ZLO aktywnie włączała w nie inne podmioty. W okresie kontrolowanym były to: Urząd Miasta Jaworzno i jego przedstawiciele, Stowarzyszenie Jaworzno Moje Miasto, Sanepid czy Centrum Kształcenia i Wdrożeń z siedzibą w Jaworznie.

Spółka, jak wyjaśnił Prokurent, nie poszukiwała dostępnych programów z zakresu profilaktyki i leczenia zaburzeń metabolizmu wśród stowarzyszeń lub fundacji, gdyż Spółka okresowo sama podejmuje takie działania włączając do nich inne podmioty, a aktualnie realizuje Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej pn. „Mam apetyt na zdrowie – wdrażanie działań zdrowotnych w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości wśród dzieci w wieku przedszkolnym na terenie miasta Jaworzna”.

(akta kontroli str. 759-760; 803; 813; 818; 1095-1096)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie Spółkę w zakresie prowadzonych działań profilaktycznych na rzecz zapobiegania i eliminowania u dzieci i młodzieży zaburzeń metabolicznych wynikających z otyłości oraz chorób cywilizacyjnych. Pozytywnie NIK ocenia dokonanie analizy danych o pacjentach w wieku od 0 do 18 r.ż. w celu wdrożenia programu profilaktycznego ukierunkowanego na najbardziej zagrożone problemem otyłości i powikłaniami z niej wynikającymi grupy wiekowe. Pozytywnie NIK także ocenia zaangażowanie ZLO w promocję zdrowego trybu życia wśród dzieci i młodzieży, w tym zwłaszcza aktywną postawę Spółki w organizowanie i zachęcanie innych podmiotów do włączenia się w akcje promujące zdrowy tryb życia kierowane nie tylko do dzieci i młodzieży, ale również do opiekunów prawnych i personelu szkół i przedszkoli.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Katowice, dnia 15 stycznia 2021 r.

Kontroler
Beata Olejnik
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

.....